

KUNTIEN JA KANSALAISTOIMIJOIDEN KESTÄVYYSYHTEISTYÖ

12 ESIMERKKIÄ MUUTOKSEN EDISTÄMISESTÄ

Johdanto

Kuntien, kansalaistoimijoiden ja muiden paikallisten toimijoiden yhteistyöllä voidaan vauhdittaa reilun, luonnolle ja ihmisille kestävämmän tulevaisuuden rakentumista. Yhteistyö ja aito vuorovaikutus ovat avainasemassa tiedon levittämisessä, ihmisten kohtaamisessa ja innostamisessa, uuden kokeilemisessa sekä paikallisesti parhaiden kestävyysratkaisujen syntyemisessä.

Miten yhteistyötä kestävämmän tulevaisuuden edistämiseksi voidaan tehdä? Tähän julkaisuun on kerätty kansalaistoimijoiden ja kuntien kestävyysyhteistyön esimerkkejä Varsinais-Suomesta, Uudeltamaalta ja Pirkanmaalta. Esimerkit on koostettu kunkin toimijan omia näkökulmia kartoittaneiden haastattelujen pohjalta. Niissä tuodaan esiin niin toiminnan onnistumisia kuin haastaviakin hetkiä. Esimerkit antavat ideoita siihen, miten yhdistykset, asukkaat, järjestöt, säätiöt, yritykset ja kunnat voivat yhdessä vauhdittaa muutosta kohti ekologisesti ja sosiaalisesti kestävää yhteiskuntaa.

Julkaisu on tuotettu osana [We make transition! – Kohti kestävämpää yhteiskuntaa kansalaisyhteiskunnan ja julkisen sektorin](#)

[yhteistyöllä](#) -hanketta (2023–2025). Hankkeessa oli mukana 11 partneria kuudesta maasta, ja se sai osarahoitusta EU:n Interreg Itämeren alueen ohjelmasta.

Hanke järjesti yhteiskehittämisen työpajasarjoja eli murrosareenoja, joissa tuotiin yhdistykset, kuntalaiset, pienet yritykset ja kunta yhteen rakentamaan ratkaisuja kunkin areenan aiheeksi valittuun ekologisen ja sosiaalisen kestävyys haasteeseen. Yksi hankkeen tavoitteista oli parantaa ymmärrystä kansalaisyhteiskunnan erilaisten toimijoiden asiantuntijuudesta ja potentiaalista kestävyysmurroksen edistämiseksi paikallisella tasolla.

Heräsikö sinussa kipinä rakentaa kestävyysyhteistyötä muiden kanssa? Käytä esimerkkejä inspiraationa tai malleina, ja kutsu muut mukaan kehittämään yhteistyön muotoja. Uuden toiminnan synnyttämiseksi voit käyttää esimerkiksi kuntien ja kansalaistoimijoiden kestävyysyhteistyön tiivistämiseen räätälöityä murrosareenamenetelmää, jossa korostuu kokonaisuuden hahmottaminen, yhteisen vision luominen ja uuden yhteistyön vauhdittaminen. Lue lisää menetelmästä ja sen soveltamisesta täällä: varsinais-suomi.fi/wemaketransition.

Tekijät

Oona Honkanen, Varsinais-Suomen liitto
Henna Salminen, Varsinais-Suomen liitto
Mia Sorri, Uudenmaan liitto
Miranda Sundholm, Uudenmaan liitto
Silja Ngobese, Valonia
Johanna Leino, Suomen Itämeri-instituutti

Graafinen suunnittelu

Johanna Hörkkö, Viisto Design Oy

Tiedonkeruu

Tiedonkeruu toteutettiin haastatteluin etänä, paikan päällä tai kirjallisesti elo-lokakuussa 2025.

Kiitokset haastatelluille ja yhteyshenkilöille:

Katja Alho, Elävän Kulttuurin Koroinen ry
Heini Mikkola, toimintakeskus Pihlaja
Eelin Hoffström-Cagiran, Aurajokisäätiö sr
Petra Svahn ja Matilda Taimi, Turun kaupunki

Henrik Hausen ja Paula Lönnemo, Salon
TasausKohtuusPaja
Lauri Numminen, Mynämäen Seudun
Pienkiinteistöyhdistys
Heidi Huhtamella, Pirkanmaan rakennus-
kulttuuriyhdistys Piiru ry
Essi Kupari ja Sanna Särkkinen, Villi vyöhyke ry
Tuomas Ilander, Blok garden Oy
Anu Nilsson, Vihtijärven kyläyhdistys ry
Nuura Naboulsi, Helsingin kaupunki
Erja Mähönen, Hyvä kasvaa Järvenpäässä -asukasliike

Symbolien selitykset

Kenen aloitteesta

Yritys

Kunta

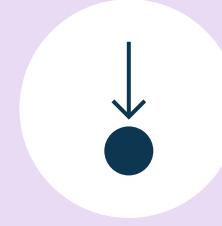

Yhdistys

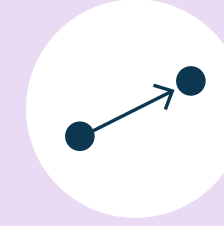

Yksittäiset
aktiivit

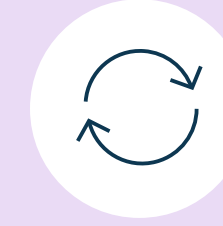
Kesto

Kertaluonteinen

Pitkäaikainen

Jatkuva

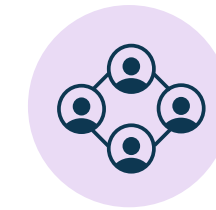
WE MAKE
transition!

Sisällysluettelo

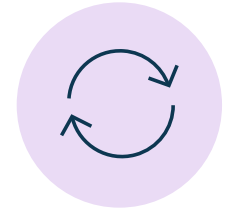
- 5** Kulttuuriyhdistys edistää planetaarista hyvinvointia
- 7** Toimintakeskus tekee kiertotaloutta tutuksi ja tuo ihmisiä yhteen
- 9** Aurajokisäätiö toimii pitkäjänteisesti elinvoimaisen Aurajoen eteen
- 11** Turun kaupunki mahdollistaa nuorten omia ilmastoprojekteja
- 13** Salon TasausKohtuusPaja luo polkuja kohtuuteen
- 15** Asukasyhdistys edistää paikallista energiamurrosta
- 17** Rakennuskulttuuriyhdistys edistää kestävästä rakentamista ja yhteisöllistä oppimista
- 19** Luontoyhdistys kokeilee uudenlaisia luonnonhoidon tapoja
- 21** Viherrakentamisen yritys innostaa yhteisölliseen kaupunkiviljelyyn
- 23** Vihtijärven kyläyhdistys pelasti koulunsa talkoovoimin
- 25** Ekonaapuriverkosto vahvistaa kestävästä arjen taitoja ja naapurustohenkeä
- 27** Hyvä kasvaa Järvenpäässä -liike rakentaa yhteisöllisyyttä ja kestävästä arkea

Kulttuuriyhdistys edistää planetaarista hyvinvointia

Elävän kulttuurin Koroinen ry kehittää Turun Koroisten aluetta elävänä kulttuuri- ja toimintakeskuksena. Yhdistys syntyi vuonna 2011 jatkamaan Turun ammattikorkeakoulun kestävän kehityksen koulutusohjelman aloittamaa toimintaa Koroisten historiallisella maatilalla.

Yhdistys

Jatkuva

Vauhdittaa muutosta kohti kestävyyttä

- lisäämällä planetaarisen hyvinvoinnin taitoja ja keinoja
- vahvistamalla kädentaitojen, omavaraisuustaitojen ja mielen taitojen osaamista
- edistämällä luonnonmateriaalien kestävää käyttöä sekä ekologisesti kestävää elämäntapaa ja permakulttuuria
- toimimalla sinnikkäänä suoran toiminnan suunnannäyttäjänä, inspiraation lähteenä ja uusien tapojen kokeilijana
- lisäämällä työllisyyttä ja tietoutta sosiaalisesta oikeudenmukaisuudesta

Yhteistyö kunnan kanssa

- Koroisten tila ja maa-alue vuokralla Turun kaupungilta
- Yhteistyötä Turun kaupungin eri toimialojen kanssa:
 - työllisyyspalvelut (tukityöllistäminen, kuntouttava työtoiminta, työkokeilut)

- nuorisopalvelut (nuorten työpajatoiminta)
- tilalaitos, rakennusvalvonta ja Kaarea (tilan ylläpito- ja korjaustyöt)
- ympäristönsuojelu (luonnonsuojelutyö, LUMO-ohjelman, konsultaatioapu, tiedottaminen)
- kulttuurin edistämisen palvelualue (kulttuurifoorumit, konsultaatio-, tiedotus ja tapahtumayhteistyö)
- varhaiskasvatuksen ja opetuksen palvelualueet (ympäristökasvatus, paikallishistorian opettaminen, harjoittelu-, kesätyö- ja tetaikat, yhteisöpuutarhatyö lasten kanssa)
- vihreän siirtymän palvelualue (ilmasto- ja kiertotalousyhteistyö)
- Turun museokeskus (kaupunkiarkeologia, rakennustutkimus, museoyhteistyö mm. Kuralan Kylämäki)
- tyky- ja tyhytoiminnan järjestäminen laitoksille
- yksittäisten hankkeiden rahoitus asukasbudjetoinnin tuloksena

Avainsanat

ekologisesti kestävä elämäntapa, planetaarinen hyvinvointi, permakulttuuri, kädentaidot, kiertotalous, taiteen ja tieteen vuoropuhelu, kokeellisuus, monikulttuurisuus, yhteisöllisyys

Kestävyytyöllä Koroisilla pitkät juuret

Koroisten tilalla on tehty kestävän elämäntavan ja permakulttuurin edistämistyötä yhteensä jo 25 vuotta, joista viimeiset 15 vuotta Elävän kulttuurin Koroinen ry:n voimin. Jatkuvuuden on taannut työlle omistautuneiden vapaaehtoisten ihmisten pysyvyys toiminnassa. Korjaava ja hyväksyvä ilmapiiri on luonut paikan, jossa moni löytää yhteisöön ja yhteiskuntaan kiinnittymisen väyliä, merkityksen tunnetta ja saa monipuolisia taitoja. Hiljattain päivitetyt säännöt ja yhteisen vision luomistyö ovat auttaneet kirkastamaan yhdistyksen toiminnan ydintä.

Yhteistyön mahdollisuuksia ja haasteita

Koroisten tilalla on Elävän kulttuurin Koroisten lisäksi myös muita toimijoita, joiden kanssa työtä tehdään koko kaupungin, kaupunkilaisten ja tulevaisuuden hyväksi. Toisinaan näkemysten tai näkökulmien yhteensovittaminen aiheuttaa haasteita tai vaatisi resursseja ja osaamista, joita vapaaehtoisilla ei välttämättä ole riittävästi. Vapaaehtoisten koordinointi, tukityöllistettyjen, kuntoutujien ja harjoittelijoiden ohjaaminen, ylläpitotyöt, hankerahoitusten hakeminen, viestintä ja jatkuvuuden takaaminen vievät paljon aikaa, osaamista ja resursseja. Koska toiminta toteuttaa kaupungin toimintalupauksia, yhdistys

toivoo, että sen perusrahoitus turvattaisiin esimerkiksi kattamalla maatalan kiinteistö- tai hallintokuluja. Yhdistys on vuonna 2025 omarahoitteisesti palkannut ensimmäistä kertaa toiminnanjohtajan ohjaamaan mittavaa vapaaehtoistyön määrää ja osallistavaa hyvinvointityötä.

Elävän kulttuurin Koroinen tekee yhteistyötä kaupungin monien eri toimialojen kanssa, ja yhteistyön tiiviys vaihtelee. Joidenkin kanssa yhteistyö on jatkuvaa, kun taas toisten toimialojen kanssa yhteistyö voi olla hetkittäistä tapahtumiin tai hankkeisiin sidottua. Myös yhteistyön sujuvuus on ollut vaihtelevaa. Esimerkiksi yhdistyksen ja julkisen sektorin toiminnan erilaiset aikajänteet ovat tulleet esiin: yhdistys on nopeampi liikkeissään, kun taas julkisella sektorilla päätösten tekemiseen voi kulua enemmän aikaa. Saumattomasti yhteistyö on sujunut esimerkiksi Elonkirjopuisto-hankkeessa, jonka myötä yhteys Turun kaupungin ympäristönsuojelun kanssa syveni.

Yhdistyksessä toivotaan, että kaupunki arvostaa ja tukee sen planetaariseen hyvinvointiin tähtäävää tulevaisuustyötä. Samalla on kuitenkin hyvä, että yhdistysmuotoiselle toiminnalle jää vapautta ja varaa kokeellisuuteen, joka tähtää uuden luomiseen ja eri vaihtoehtojen kokeiluun

yhteiskunnan laaja-alaisen haasteiden edessä. Omat rahoituskanavat, kuten vapaaehtoiskahvilan pitäminen sunnuntaisin, tilavuokraus, tapahtumat ja muu varainkeruu, antavat yhdistykselle liikkumavaraa.

Vertaistukea muilta muutoksen tekijöiltä

Yhteiskunnallisen kestävyysmurroksen vauhdittaminen ja vallitsevan järjestelmän aktiivinen haastaminen voi ajoittain tuntua turhauttavalta. Toimijat toivovatkin yhteistä foorumia, jossa voisi keskustella muiden kestävyysmurrosta jo tekevien kanssa. Yhdistyksessä kaivataan vertaistukea ja vinkkejä esimerkiksi siihen, miten järjestää viestinnän ja hallinnon tarpeet ja miten luoda pysyviä verkostoja ja resursseja kestävyysmurrosta akuutisti tarvitsevan yhteiskunnan rakentamiseksi.

Lisätietoja

[Elävän kulttuurin Koroinen ry](#)

Sihteeri Katja Alho
koroinen@gmail.com

Toimintakeskus tekee kiertotaloutta tutuksi ja tuo ihmisiä yhteen

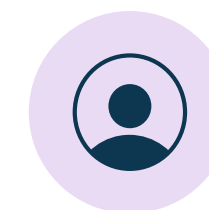
Sauvon kierrätysyhdistys ry organisoii jätteenkeräyksiä, kuten risukeräyksiä, ja ylläpitää kiertotaloutta edistävää toimintakeskus Pihlajaa Sauvon keskustassa. Yhdistys perustettiin kesällä 2023 ja Pihlaja avattiin vajaa vuosi myöhemmin EU:n maaseuturahoituksen avulla.

Vauhdittaa muutosta kohti kestävyttä

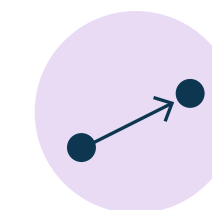
- tarjoamalla mahdollisuuksia toteuttaa kiertotaloutta Sauvossa
- vahvistamalla yhteisöllisyyttä ja kylän elinvoimaa matalan kynnyksen kohtaamispaikalla ja tapahtumilla
- lempeästi opastamalla ja tekemällä kestävyysnäkökulmia tutuksi paikallisesti sopivalla tavalla

Yhteistyö kunnan kanssa

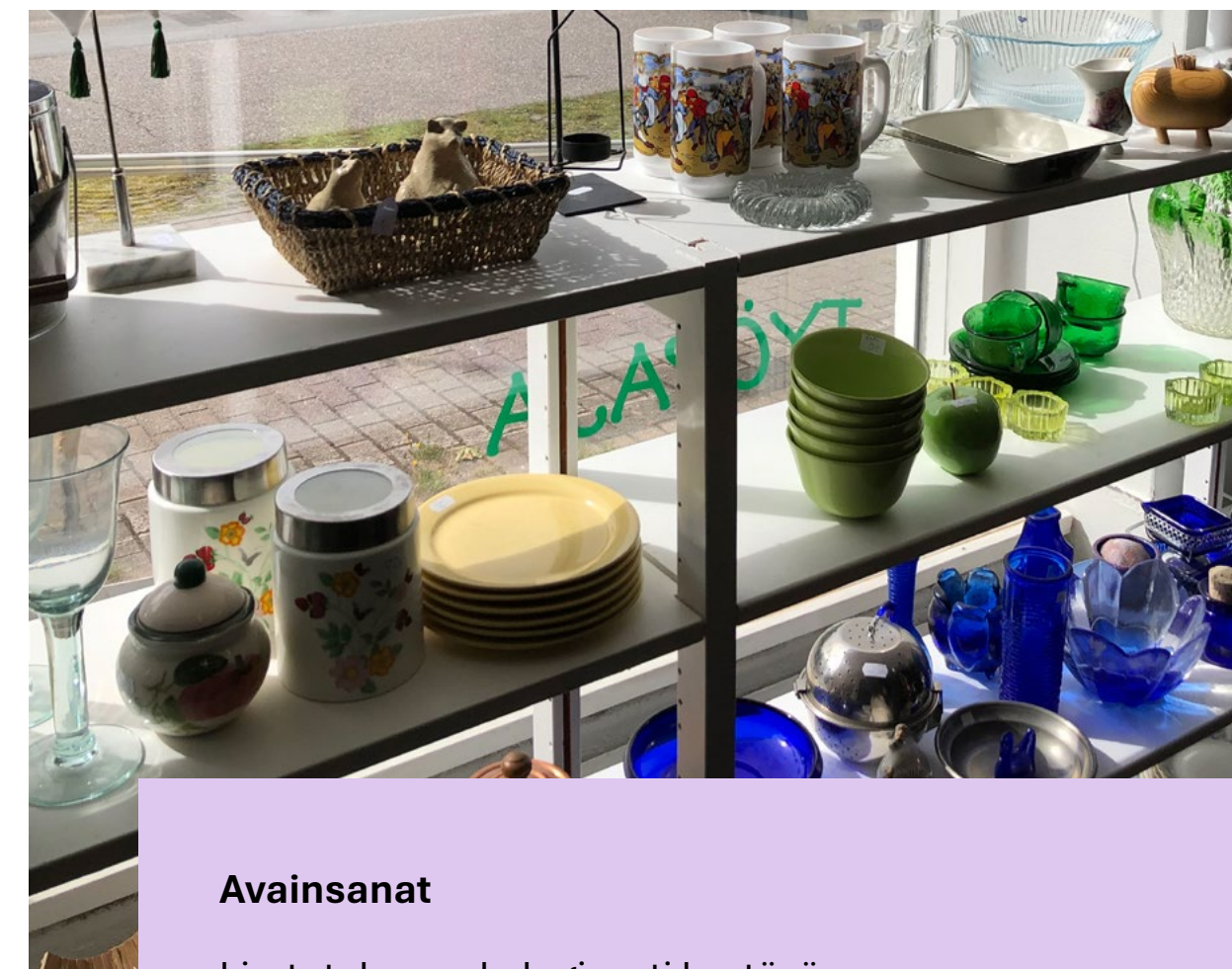
- tiedotusyhteistyötä on tehty puolin ja toisin
- kunnan ja yhdistyksen välillä ylläpidetään hyvää keskusteluyhteyttä
- Pihlaja on tarjonnut lähikoulun käsityötunneille materiaaleja ja paikkausopetusta
- kunnan maahanmuuttotyön ohjaaja pitää toimistoa Pihlajan tiloissa

Yksittäiset
aktiivit

Pitkäaikainen

Avainsanat

kiertotalous, ekologisesti kestävä elämäntapa, korjaaminen, yhteisöllisyys, kylän elinvoima, EU:n maaseuturahoitus

Ideasta konkretiaksi

Sauvon kierrätisyhdistyksen perustaminen ja Pihlajan toimintakeskuksen käynnistäminen ovat vaatineet huolellista suunnittelua ja hyvää paikallisyhteisön tuntemusta. Onnistumisen taustalla onkin idean visionäärin pitkäjänteinen pohjatyö ja vuorovaikutus kunnan kanssa.

Yhdistyksen toiminta alkoi yhteisten risukeräyksen järjestämisellä yhteistyössä Lounais-Suomen Jätehuolto Oy:n kanssa. Keräysten järjestäminen on ollut käytännönläheinen tapa tavoittaa ihmisiä ja osoittaa, että pienestä voi lähteä liikkeelle.

Toimintakeskus Pihlajan käynnistämiseen yhdistys sai EU:n maaseuturahoitusta Leader Varsin Hyvältä. Yhdistyksen jäsenet kokivat hankehakemuksen tekemisen vaikeaksi ja aikaa vieväksi ensikertalaiselle. Jälkeen päin ajateltuna hakemuksen tekoa ei olisi tarvinnut jännittää niin paljoa, vaan olennaista on, että uskaltaa hakea.

Toiminnan ovat mahdollistaneet hankekoordinaattorin 50-prosenttinen työaika sekä aktiivisten vapaaehtoiset. Pihlajaa pidetään auki keskiviikosta lauantaihin ja yhteensä aukiolotunteja on viikossa neljätoista.

Tavoitteena kiertotalouden edistäminen paikkakunnalla

Toiminnan tavoitteena on tutustuttaa ihmisiä kiertotalouteen, lisätä tietoisuutta esimerkkien kautta ja samalla purkaa mahdollista vastakkainasettelua kestävyysteemojen ympäriltä. Tavoitteisiin pyritään henkilökohtaisilla kohtaamisilla ja avoimella ilmapiirillä.

Keskus on saanut hyvin näkyvyyttä ja kävijöitä sijaintinsa, lehtijuttujen ja sosiaalisen median ansiosta. Se on elävöittänyt Sauvon keskustaa, mitä myös kunnanjohtaja on ihastellut.

Tila tarjoaa yhteistyömahdollisuuksia

Kierrätyskeskuksen lisäksi Pihlajasta haluttiin tehdä kohtaamispaikka, koko kylän olohuone, jonne voi tulla vain istuskelemaan ja juttelemaan. Pihlajalle onkin muodostunut tärkeä sosiaalinen merkitys. Tilaa käytetään myös kestävyysaiheisten työpajojen tapahtumapaikkana. Lisäksi tilaa tarjotaan näyttely- ja yhteistyötilaksi pienyrittäjille, käsityöläisille ja taiteilijoille.

Pihlajan toiminta-ajatus ja keskeinen sijainti sopivat yhteen monen paikallisen järjestön

kanssa: yhteistyötä tehdäänkin mm. tien toisella puolella olevan MLL:n paikallisyhdistyksen, Sauvon toriyhdistyksen ja Marttojen kanssa. Etenkin pienessä kunnassa voimien yhdistäminen muiden toimijoiden kanssa voi olla kriittisen tärkeää.

Toimintakeskuksen tulevaisuus

Pihlajan käynnistämiseen tarkoitettu hankerahoitus päättyy vuoden 2025 lopussa, mutta tavoitteena on ollut alusta alkaen toiminnan pysyvyys. Jatkossa Pihlajan kulut pyritään kattamaan omalla toiminnalla ja etsimällä erilaisia rahoituskeinoja. Tulevaisuudessa yhdistyksen toiveena on myös tehdä enemmän yhteistyötä kunnan kanssa mm. etsivässä nuorisotyössä, vanhustyössä ja varhaiskasvatuksessa.

Lisätietoja

[Sauvon kierrätisyhdistys ry](#)

Projektikoordinaattori Heini Mikkola
info@sauvonpihlaja.fi

Aurajokisäätiö toimii pitkäjänteisesti elinvoimaisen Aurajoen eteen

Aurajokisäätiö tukee ja edistää veden laadun parantamiseen tähtääviä toimia, Aurajoen kulttuurimaiseman hoitoa, jokeen liittyvää tutkimustoimintaa, joen kala- ja raputaloutta sekä virkistyskäyttöä. Se on perustettu vuonna 1993 Aurajoen varren kuntien aloitteesta.

Vauhdittaa muutosta kohti kestävyyttä

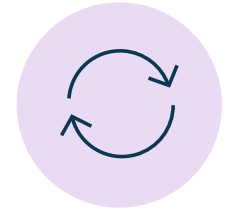
- tekemällä pitkäjänteistä työtä Aurajoen ekologisen tilan parantamiseksi ja kulttuurimaiseman vaalimiseksi muuttuvassa ilmastossa
- tuomalla yhteen Aurajoen varren toimijoita ja toimimalla heille väylänä osallistua eri toimenpiteisiin ja verkostoihin
- lisäämällä tietoisuutta mm. luonnon monimuotoisuudesta ja järjestämällä konkreettista talkootoimintaa

Yhteistyö kunnan kanssa

- säätiö on kuntien perustama ja jokivarsikunnilla on edustajat säätiön hallituksessa
- kunnat myöntävät rahallisia avustuksia säätiölle
- ylläpitää Aurajoen opastuskeskusta yhdessä Turun kaupungin ympäristönsuojelun kanssa ja tekee tiivistä yhteistyötä Turun kaupungin kanssa etenkin Halisten virkistyskäytön suunnittelussa
- luonnonhoitotalkoiden järjestäminen yhteistyönä
- ympäristökasvatushankkeita alueen koulujen kanssa

Kunta

Jatkuva

Avainsanat

vesiensuojelu, luonnon monimuotoisuus, vieraslajityö, virkistyskäyttö, kulttuurimaisema, ympäristökasvatus, ilmastokestävyys, kansainvälinen yhteistyö

Pitkäjänteinen muutostoimija ja osallisuuden vahvistaja

Vesiensuojelu vaatii pitkäjänteisyyttä, sillä usein työn tulokset näkyvät vasta vuosien päästä. Aurajokisäätiö on toiminnallaan onnistunut luomaan jatkuvuutta ja toimii yhdistäjänä alueen eri toimijoiden – asukkaiden, yhteisöjen, yritysten ja asiantuntijoiden – välillä. Tämä tekee siitä luotettavan yhteistyötahon, joka voidaan kokea helpommin lähestyttäväksi kuin kaupunki tai kunta. Vaikuttavuuden lisäämiseksi monia hankkeita toteutetaan yksityismailla, mikä vaatii vuoropuhelua maanomistajien kanssa. Aurajokisäätiön rooli vakiintuneena kolmannen sektorin toimijana tiiviissä kuntayhteistyössä mahdollistaakin vaikuttavana muutosvoimana toimimisen.

Osallisuutta Aurajokisäätiö pyrkii vahvistamaan myös vapaaehtoistyöllä. Toiminnassa vapaaehtoisille pyritään luomaan kokemus omistajuudesta sekä oppimismahdollisuuksia.

Tunnettuus sekä etu että haaste

Aurajoki ulottuu monen kunnan alueelle ja on yksi Suomen tunnetuimpia ja kulttuurihistoriallisesti merkittävimpiä jokia. Niinpä Aurajokeen liittyvät

asiat herättävät kiinnostusta ja sitoutumista, mutta tuovat myös haasteita: monilla on vahvoja mielipiteitä ja odotuksia Aurajoen suhteen.

Turun kaupunki on isoin säätiössä mukana olevista kunnista ja siksin Aurajokisäätiö asemoituu vahvasti Turkuun. Säätiön toiminnassa pyritään kuitenkin myös tasapainottamaan yhteistyötä Turun ja jokivarren pienempien kuntien välillä. Säätiö korostaa myös maaseutumaiden alueiden asukkaiden ja toimijoiden osallistumismahdollisuuksien luomista, jotta he eivät jää kestävyyskeskustelun ulkopuolelle.

Säätiömuotoisuus asettaa omat reunaehdot toiminnalle. Säätiöllä ei esimerkiksi ole jäsenistöä, joten rahoitusta ei voida kerätä jäsenmaksuin. Sen sijaan Aurajokisäätiö hakee avustuksia jäsenkunniltan yksitellen, mikä koetaan melko työlääksi. Haasteena on ollut myös vesiensuojelun vaatiman pitkäjänteisyyden yhdistäminen rahoitusten projektiluontoisuuteen ja tulospaineeseen.

Rahoitushaasteista ja resurssien vähyydestä huolimatta Aurajokisäätiö pyrkii uuden Aurajoki-ohjelman, viestinnän ja yhteistyön avulla kasvattamaan näkyvyyttään ja vaikuttavuuttaan.

Lisätietoja

[Aurajokisäätiö sr - Aurajoki](#)

Toiminnanjohtaja
Eelin Hoffström-Cagiran
eelin.hoffstrom-cagiran@aurajoki.net

Turun kaupunki mahdollistaa nuorten omia ilmastoprojekteja

Turun kaupunki on vuosina 2024 ja 2025 rahoittanut 15–24-vuotiaiden nuorten suunnittelemaa ja toteuttamia ilmastoprojekteja. Rahoitus on peräisin *Bloomberg Philanthropies Youth Climate Action Fund* – ilmastorahastosta, josta kaupungit ympäri maailmaa ovat voineet hakea avustuksia nuorten toteuttamiin ilmastoprojekteihin.

Vauhdittaa muutosta kohti kestävyyttä

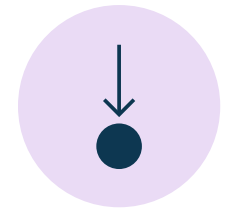
- mahdollistamalla nuorille kokemuksia vaikuttamisesta
- tuomalla esiin nuorten visioita kestävämmästä tulevaisuudesta
- mahdollistamalla muutosta arjen ja yhteisöjen tasolla, kun toiminta tulee nuorilta heidän omiin ympäristöihinsä
- lisäämällä niin nuorten kuin suuremman yleisön tietoisuutta kestävyysasioista

Yhteistyö kunnan kanssa

- Turun kaupunki on hakenut nuorten projekteille ulkopuolisen rahoituksen
- kaupunki koordinoi ilmastoprojektien hakemisen ohjeistusta ja myöntämistä
- kaupunki sparraa hakijoita projektien suunnittelussa ja toteuttamisessa
- kaupunki ja nuoret viestivät toteutetuista ilmastoprojekteista omissa kanavissaan
- nuoret ja nuoria tukevat tahot toteuttavat toimenpiteitä kaupungin ilmasto- ja kestävyystoimien edistämiseksi

Kunta

Kertaluonteinen

Avainsanat

ilmastotoimet, nuoret, projektimuotoisuus, ympäristökasvatus, kiertotalous, omaehtoisen toimijuuden tukeminen

Nuoret mukaan ilmastotyöhön

Turun kaupunki on kokeillut yhteistyömallia, jossa nuoret pääsevät mukaan paikalliseen ilmastotyöhön omien ideoidensa ja lähtökohtiensa pohjalta. He ovat voineet hakea rahoitusta omiin ilmastoprojekteihinsa ja saada käytännön neuvoja toteutukseen kaupungilta. Projektin raportointi oli tehty kevyeksi ja siihenkin nuorten oli mahdollista saada tukea.

Nuoret kokivat projektimuotoisen toiminnan luontevaksi ja toimivaksi: erityisen arvostettua oli mahdollisuus vapaaseen ideointiin ja omaehtoisuuteen. Projekteille oli kuitenkin asetettu tietyt raamit – niiden tuli tukea Turun kaupungin ilmastosuunnitelmaa ja edistää esimerkiksi tiedon jakamista, päästöjen vähentämistä tai kestävästä kehityksestä ja kiertotalouden käytäntöjä.

Ilmastoprojektit ovat vahvistaneet nuorten osallisuutta ja antaneet mahdollisuuden vaikuttaa paikallisesti. Kaupungille nuorten aktiivisuus tuo paitsi konkreettisia ilmastohyötyjä, myös uusia tapoja yhdistää asukkaat yhteisiin tavoitteisiin. Lisäksi ilmastoprojektityö myötävaikuttaa nuorten ohjausryhmän perustamiseen, sillä sen ja

muiden projektien avulla tunnistettiin tarve nuoriin liittyvän yhteistyön lisäämiseksi ja kokonaiskuvan saamiseksi kaupungin sisällä ja ulkopuolella.

Nuoria vaikea tavoittaa

Merkittävänä haasteena kaupungille oli nuorten tavoittaminen. Haasteeseen etsittiin ratkaisua viestimällä nuoriso- ja opiskelijajärjestöjen kautta ja sosiaalisessa mediassa mm. videoilla. Lopulta vuonna 2025 rahoitettiin 18 projektia, mihin oltiin tyytyväisiä.

Konkreettisia esimerkkejä toteutuneista projekteista ovat ilmastopurjehdus, jossa on pohdittu vähähiilisen matkailun mahdollisuuksia, ja Kierrätysnurkka- konseptin luominen turkulaisiin korkeakouluihin.

Projektien vaikuttavuus vaihtelee

Vaikka kyse on ollut projektimuotoisesta ja siten lyhytjänteisestä toiminnasta, on joistakin projekteista jäänyt käytäntöjä elämään esimerkiksi korkeakouluyhteisöissä. Lisäksi oppimiskokemus pienen mittakaavan projektista on voinut olla merkittävä ja innostaa nuorta tarttumaan itsevarmemmin uusiin projekteihin tai muuten teeman edistämiseen omassa arjessaan.

Lisätietoja

[Nuorten ilmastoprojektit | Turku.fi](https://turku.fi/nuorten-ilmastoprojektit)

Projektiasiantuntija Petra Svahn
petra.svahn@turku.fi

Salon TasausKohtuusPaja luo polkuja kohtuuteen

Salon TasausKohtuusPaja (TaKoPaja) on sitoutumaton ryhmä, joka tavoittelee maapallon resurssien tasaista jakamista ja kohtuullistamista ylikulutuksen taittamiseksi. Se on saanut alkunsa kahden aktiivisen salolaisen aloitteesta vuonna 2010.

Vauhdittaa muutosta kohti kestävyttä

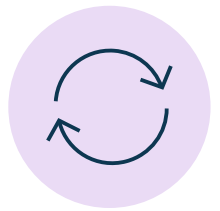
- tuomalla uusimpia ideoita muualta omalle paikkakunnalle
- kannustamalla paikallisyhteisöä muutostarpeen havaitsemiseen ja ymmärtämiseen
- rakentamalla yhteisöllisyyttä ja keskustelevaa ilmapiiriä, jossa ideoidaan ja opitaan yhdessä
- korostamalla konkreettista tekemistä, toivoa ja oman toiminnan arvostamista

Yhteistyö kunnan kanssa

- Salon ympäristötoimen kanssa järjestetyt luennot
- vuosittainen ekovelkapöytä ja kirjailijavierailu yhteistyössä Salon pääkirjaston kanssa
- Salon kulttuuritoimen kanssa järjestetyt vaalitentit
- teemavierailuja ja luentoja lukiossa

Yksittäiset
aktiivit

Jatkuva

Avainsanat

luonnonvarojen kestävä käyttö,
kohtuutalous, yhteisöllisyys, omaehtoisuus,
tutkimusperusteisuus, poliittinen
vaikuttaminen, konkreettinen toiminta

Kirittävä muutostoimija

Salolainen TaKoPaja tekee aktiivisesti aloitteita kaupungin suuntaan yhteistyömahdollisuuksista. Yhteistyö on mahdollistanut ja vahvistanut heidän toimintaansa. Samalla TaKoPaja toimii kirittäjänä ja kyseenalaistavana äänenä paikallisyhteisössään haastaen nykyistä kestäväntöntä järjestelmää ja tavoitellen uusia tapoja toimia. Toiminnallaan TaKoPaja haluaa rikastuttaa suomalaista keskustelua hyvinvoinnista kasvutalouden ulkopuolella ja herättää ajatuksia ekologisesti ja sosiaalisesti kestävästä yhteiskunnan rakentamisesta.

Yhdessä tekeminen toiminnan ytimessä

Toiminnan jatkuvuutta ovat tukeneet säännölliset tapaamiset ja toistuvat tapahtumat, jotka antavat vapaaehtoistyölle rytmiä. Vakiotoimintaan kuuluu kirjailijavieraan kutsuminen yhteistyössä Salon pääkirjaston kanssa, avoimet teemaillat ja opastettu kevätretki. Myös lämmin yhteisöllisyys ja keskustelevan ilmapiirin luominen ovat auttaneet ryhmäläisten mukana pysymisessä. Konkreettisen toiminnan ja teorian yhdistäminen on osoittautunut hyväksi tasapainoksi: lukupiirien ja luentojen ohella TaKoPaja nimensä mukaisesti keskittyy pajailuun eli yhdessä tekemiseen.

Samalla tekemisessä korostuu toivo ja oman toiminnan arvostaminen, mikä auttaa jaksamaan muutoksen eteenpäin viemisessä ja edelläkävijän roolin kantamisessa. Yhdessä tekeminen itsessään luo vertaistukea ja toivoa, sillä silloin hahmottaa, ettei ole huolensa kanssa yksin. Lisäksi kiinnittyminen laajempaan valtakunnalliseen Kohtuusliikkeeseen tuo ryhmälle tukea ja inspiraatiota.

Muotona sitoutumaton ryhmä

TaKoPaja ei ole järjestäytynyt yhdistykseksi, vaan se on toimintamuodoltaan sitoutumaton ryhmä eikä sen toimintaan tarvita juurikaan rahaa. Kokoontumistiloja he saavat käyttöönsä Kulttuuritalo Villistä ilmaiseksi auttamalla Villiä eri tavoin.

Vuosien varrella toiminnassa on ollut mukana vaihteleva määrä ihmisiä. Tällä hetkellä aktiivinen ryhmä on melko pieni, mutta välillä toiminta on ollut laajempaakin. Säännölliset vuosittaiset tapahtumat, kuten kirjailijavierailu ja kevätretki, pitävät toimintaa yllä myös hiljaisempina kausina.

Lisätietoja

[Salon Tasa-KohtuusPaja](#)

tasauskohuuspaja@gmail.com

Asukasyhdistys edistää paikallista energiamurrosta

Mynämäen Seudun Pienkiinteistöyhdistys on vuonna 2000 perustettu Omakotiliittoon kuuluva yhdistys. Yhdistys kokoaa yhteen alueen pientalo- ja vapaa-ajan asukkaita, jotka haluavat vaikuttaa paikallisesti kaavoitukseen, ympäristöön, turvallisuuteen sekä asumisviihtyvyyteen. Vuodesta 2008 yhdistys on tukenut Mynämäen kunnan energiamurrosta Hinku-hankkeen innoittamana.

Vauhdittaa muutosta kohti kestävyyttä

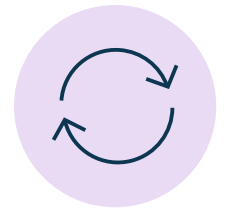
- lisäämällä tietoutta uusiutuvan energian ratkaisuista
- edistämällä yhteisöllisyyttä ja avointa keskusteluilmapiiriä mm. energiakävelyjen muodossa
- järjestämällä aurinkopaneelien yhteishankintoja
- ylläpitämällä laitteiden ja tarvikkeiden vuokrauspalvelua

Yhteistyö kunnan kanssa

- erilaisten tapahtumien, kuten energailtojen ja energiakävelyiden, järjestäminen
- tiedotusyhteistyö
- aurinkopaneelien yhteishankinnan järjestäminen

Yhdistys

Jatkuva

Avainsanat

asuminen, energiamurros, energiakävelyt, yhteisöllisyys

Hinku-hankkeesta vauhtia energiasiirtymään

Mynämäellä energiamurroksen toteuttaminen on ollut pitkäjänteisen työn ja yhteisöllisen toiminnan tulosta. Kunta on ollut edelläkävijä ilmastotyössä: Mynämäki liittyi ensimmäisten joukossa vuonna 2008 Kohti hiilineutraalia kuntaa -hankkeeseen (Hinku-hanke). Hankkeen tavoitteena on vähentää kunnan alueella syntyviä ilmastopäästöjä 80 % vuoteen 2030 mennessä parantamalla energiatehokkuutta ja hyödyntämällä uusiutuvaa energiaa. Hankkeen myötä paikallinen yhdistys, Mynämäen Seudun Pienkiinteistöyhdistys, on keskittynyt toiminnassaan entistä vahvemmin energiamurroksen edistämiseen ja käytännönläheisten ratkaisujen tarjoamiseen alueen asukkaille.

Yhdistys on vuodesta 2011 lähtien järjestänyt Mynämäellä kaikille avoimia energiakävelyitä. Energiakävely on asukaskävelyn konsepti, jossa tutustutaan kävelen uusiutuvan energian kohteisiin ja kuullaan käyttäjien kokemuksia niistä. Mynämäen energiakävelyillä on tutustuttu esimerkiksi omakotitaloihin, joissa on siirrytty öljylämmityksestä maalämpöön sekä investoitu ilmalämpö- ja vesi-ilmalämpöpumppeihin.

Aurinkopaneelien yhteishankintoja

Vuonna 2013 Mynämäen Seudun Pienkiinteistöyhdistys oli mukana järjestämässä kunnan auditoriossa tilaisuutta, johon kutsuttiin aurinkovoimasta kiinnostuneita ihmisiä. Paikalle tuli jopa 150 ihmistä, mikä yllätti järjestäjät. Tuloksena oli Suomen suurin aurinkovoimaloiden yhteishankinta omakotiasujille: voimaloita hankittiin yli 30. Sitten suosittuja yhteystilauksia on jatkettu ja niiden ansiosta kymmeniin kohteisiin on asennettu aurinkopaneelit tai -keräimet.

Mynämäellä on päästy jo pitkälle kotien lämmitysratkaisujen muokkaamisessa kestävämmiksi ja yhdistys haluaa kiinnittää huomiota myös muiden osa-alueiden, kuten liikunnan, kestävyys. Yhdistyksen toiminta on hyvä osoitus siitä, miten paikallisyhteisö voi olla voimavarana energiamurroksen edistämisessä.

Lisätietoja

[Mynämäen Seudun Pienkiinteistöyhdistys](#)

Yhdistyksen puheenjohtaja
Lauri Numminen
puh. 040 363 0598

Rakennuskulttuuriyhdistys edistää kestäväää rakentamista ja yhteisöllistä oppimista

Pirkanmaan rakennuskulttuuriyhdistyksen (Piiru ry) tavoitteena on vaalia Pirkanmaan rakennuskulttuuria, rakennetun kulttuuriympäristön hoitoa sekä lisätä osaamista näillä aloilla. Yhdistys perustettiin vuonna 2012 rakennuskulttuurikeskuksen luomiseksi.

Vauhdittaa muutosta kohti kestävyyttä

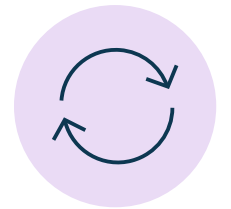
- jakamalla tietoa kestävästä rakentamisesta ja luomalla yhteisöllisen oppimisympäristön
- vähentämällä rakentamisen resurssi-intensiivisyyttä
- ylläpitämällä rakennusmateriaalien varaosapankkia
- vahvistamalla korjaamisen kulttuuria ja muuttamalla suhtautumista rakennuksiin
- tarjoamalla tilan kokeellisille kulttuuritapahtumille

Yhteistyö kunnan kanssa

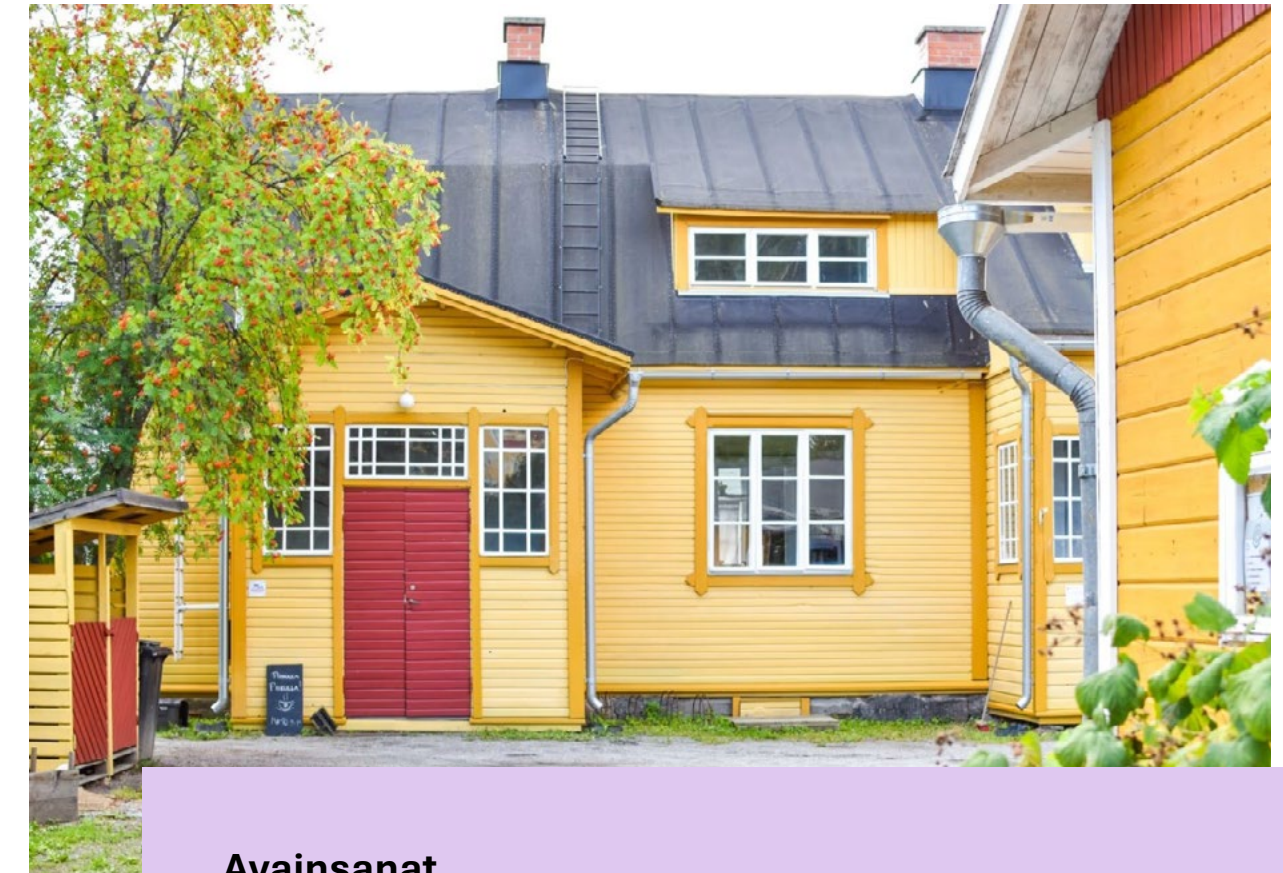
- yhdistys sai alkunsa Tampereen rakennuskulttuurin neuvonta- ja koulutuskeskus -projektista, jota rahoittivat Euroopan aluekehitysrahasto, Pirkanmaan liitto ja Tampereen kaupunki
- yhdistys vuokraa kahta kiinteistöä Tampereen kaupungilta: entistä Uittoyhdistyksen taloa Pispalassa ja Tahmelan huvilaa
- kaupunki tukee yhdistyksen toimintaa rahallisesti pienellä avustuksella
- yhdistys tarjoaa Tampereen kaupungin työllistämispalvelua pitkäaikaistyöttömille

Yhdistys

Jatkuva

Avainsanat

rakennettu kulttuuriperintö, kestävä rakentaminen, säästävä korjaaminen, perinnetaidot, yhteisöllisyys, kulttuuritapahtumat

Suhtautumista rakennettuun ympäristöön on muutettava

Rakennettu ympäristö on hyvin keskeinen osa-alue tavoiteltaessa kestävää tulevaisuutta, sillä rakentamiseen käytetään valtavasti luonnonvaroja ja inhimillisiä resursseja. Usein rakentamisen ekologisia ratkaisuja etsitään uusista materiaaleista ja teknologisista innovaatioista. Rakennuskulttuuriyhdistys Piiru ry kyseenalaistaa tällaista ajattelua. Se pyrkii toiminnallaan kääntämään huomion olemassa olevien rakennusten kulttuuriperinnölliseen arvoon ja olemassa olevien rakennusten käyttöiän pidentämiseen perinnerakentamisen keinoin. Samalla toiminta vahvistaa huolenpidon, säilyttämisen ja korjaamisen kulttuuria, jota tarvitaan kestävyysmurroksen toteuttamisessa.

Kunnostuskohde mahdollistaa konkreettisen oppimisen ja yhteen tulemisen

Toiminta keskittyy konkreettisen korjausosaamisen ja perinnerakentamisen jatkuvuuden takaamiseen. Tähän entinen Uittoyhdistyksen talo on tarjonnut hyvät puitteet. Nykyisin yhdistyksen itse kunnostama rakennus toimii Rakennuskulttuurikeskus Piiruna eli

oppimisympäristönä, tapahtumapaikkana, kirjastona ja varaosapankkina. Yhdistys myös kokoaa yhteen korjausrakentamisen alalla toimivia koulutusorganisaatioita, viranomaisia, yrityksiä ja kolmannen sektorin toimijoita ja kartuttaa osaamista, jolle on käyttöä kiertotaloudessa.

Onnistunut kunnostusprojekti on antanut yhdistykselle jalansijaa ja tunnustusta paikallisesti, mikä on auttanut toiminnan laajentamisessa. Vuonna 2019 yhdistys vuokrasi kaupungilta Tahmelan huvilan omaehtoisen ja osallistavan kulttuuritilan kehittämiseksi. Paikka toimii erilaisten kulttuuripalveluiden testauspaikkana, ja se on avoin kaikille kaupunkilaisille. Tapahtumien pääperiaatteita ovat avoimuus, monikulttuurisuus, eri tieteen- ja taiteenlajien yhteen törmäyttäminen, osallistaminen ja tapahtumien soveltuvuus vanhan huvilan henkeen.

Tuloja toimintaan on saatu projektiavustuksina, joista merkittävin on pitkäaikaistyöttömille suunnattu työllistämispalvelun avustus. Lisäksi toimintaa rahoitetaan mm. korjaustöistä ja varaosapankista saatavilla tuotoilla sekä Piirun ja Tahmelan Huvilan tilojen vuokrauksella.

Lisätietoja

[Rakennuskulttuurikeskus Piiru](#)

info@piiru.fi

Luontoyhdistys kokeilee uudenlaisia luonnonhoidon tapoja

Villi vyöhyke ry on luonnonsuojeluyhdistys, jonka tavoitteena on toteuttaa, kokeilla ja kehittää uudenlaisia luonnonsuojelun, luonnonhoidon ja ekologisen ennallistamisen toimintatapoja sellaisilla alueilla, joiden luontoarvot ovat heikentyneet ihmisen toiminnan seurauksena.

Vauhdittaa muutosta kohti kestävyyttä

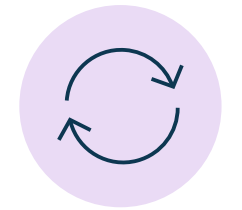
- perustamalla luonnonhoidon ja ennallistamisen mallikohteita lisäten näin luonnon monimuotoisuutta
- kehittämällä osallistavia ja kokeellisia luonnonhoidon tapoja
- laajentamalla toimintaansa nopeasti uusille paikkakunnille
- tarjoamalla palveluja kunnille, joilla ei ole osaamista tai resursseja kyseisiin luonnonsuojelutoimiin

Yhteistyö kunnan kanssa

- aktiivinen hankeyhteistyö eri kuntien kanssa
- luonnonhoidon palvelujen myyminen kunnille (mm. maisemointi- ja luonnonhoitosuunnitelmat ja niiden toteuttaminen, haitallisten vieraslajien torjunta)
- kouluniittyjen perustaminen ja käyttäminen opetuksessa

Yksittäiset
aktiivit

Jatkuva

Avainsanat

osallistava luonnonhoito, luonnon monimuotoisuus, kaupunkiluonto, kokeellisuus, alhaalta-ylös –toimintatapa

Luonnonhoidon uudet muodot

Villi vyöhyke sai alkunsa Tampereella 2013 useamman aktiivin aloitteesta. Yhdistyksen alkuvaiheessa osaaminen keskittyi hyönteisiin ja paikallisten kasvilajien lisäämiseen hyönteisten elinympäristöjen vahvistamiseksi. Sitten yhdistyksen asiantuntijuus on tarkentunut kasvien suojeluun ja elinympäristöjen luomiseen. Osaaminen on rakentunut jäsenten monialaisen ammattitaidon yhdistyessä yhdistyksen projekteissa.

Nykyään Villi vyöhyke on vakiintunut toimija, jonka vahvuus on itse vuosien aikana luodussa asiantuntemuksessa. Yhdistyksen jäsenet ovat onnistuneet tekemään harrastuksesta itselleen ammatin ja he ovat nykyään ammattilaisia niittyjen hoidossa, paikallisten siementen keräämisessä ja jatkojalostuksessa sekä niittyjen perustamisessa. Jäsenet ovat myös aktiivisesti esillä alaan liittyvissä tapahtumissa ja projekteissa.

Muita toiminnan vahvuuksia ovat suoriin luonnonhoitotoimiin keskittyminen, osallistaminen ja kokeellisuus. Lisäksi jäsenten kärsivällisyydestä ja neuvottelutaidoista on ollut hyötyä valtavirrasta poikkeavien käytäntöjen edistämisessä.

Tällä hetkellä yhdistyksen palkkatyöprojektit pyörivät puheenjohtaja-suunnittelijan ja toiminnanjohtajan voimin. Kasvukausien aikana suunnittelu- ja kenttätöitä tekevät omistautuneet vapaaehtoiset, jotka mahdollistavat projektien toteuttamisen.

Yhdistyksen toimintastrategiaan kuuluu vaikuttaminen luonnonsuojelupolitiikkaan luomalla alhaalta ylös -periaatteella toimivia mallikohteita ja toimintatapoja, jotka osoittavat, miten luonnonsuojelua voi toteuttaa uusin keinoin. Uudet toimintatavat voivat tarkoittaa esimerkiksi kaupunkilaisten perustamia ja hoitamia niittyjä, kukkaistutuksia tai harvinaisten kasvien viljelyalueita.

Lisätietoja

[Villi vyöhyke ry](#)

Yhdistyksen puheenjohtaja Essi Kupari
essi.kupari@villivyohyke.fi

Toiminnanjohtaja Sanna Särkinen
sanna.sarkinen@villivyohyke.fi

Viherrakentamisen yritys innostaa yhteisölliseen kaupunkiviljelyyn

Blokgarden Oy on vuonna 2020 Tampereella perustettu yritys, joka on keskittynyt kaupunkiviljelyyn ja kaupunkien vehreyden lisäämiseen. Blokgarden toteuttaa sekä tilapäisiä että pysyviä yhteisöpuutarhoja ja muita viherratkaisuja, jotka edistävät yhteisöllisyyttä ja luonnon monimuotoisuutta.

Vauhdittaa muutosta kohti kestävyyttä

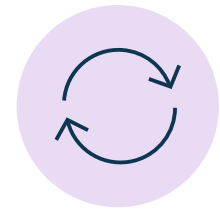
- tarjoamalla ihmisille mahdollisuuksia ja apua yhteisölliseen kaupunkiviljelyyn
- lisäämällä asukkaiden hyvinvointia ja viheralueita kaupunkien keskustoissa
- luomalla uusia toimintatapoja
- muuttamalla ajattelua ruuantuotannosta ja kaupunkitilasta

Yhteistyö kunnan kanssa

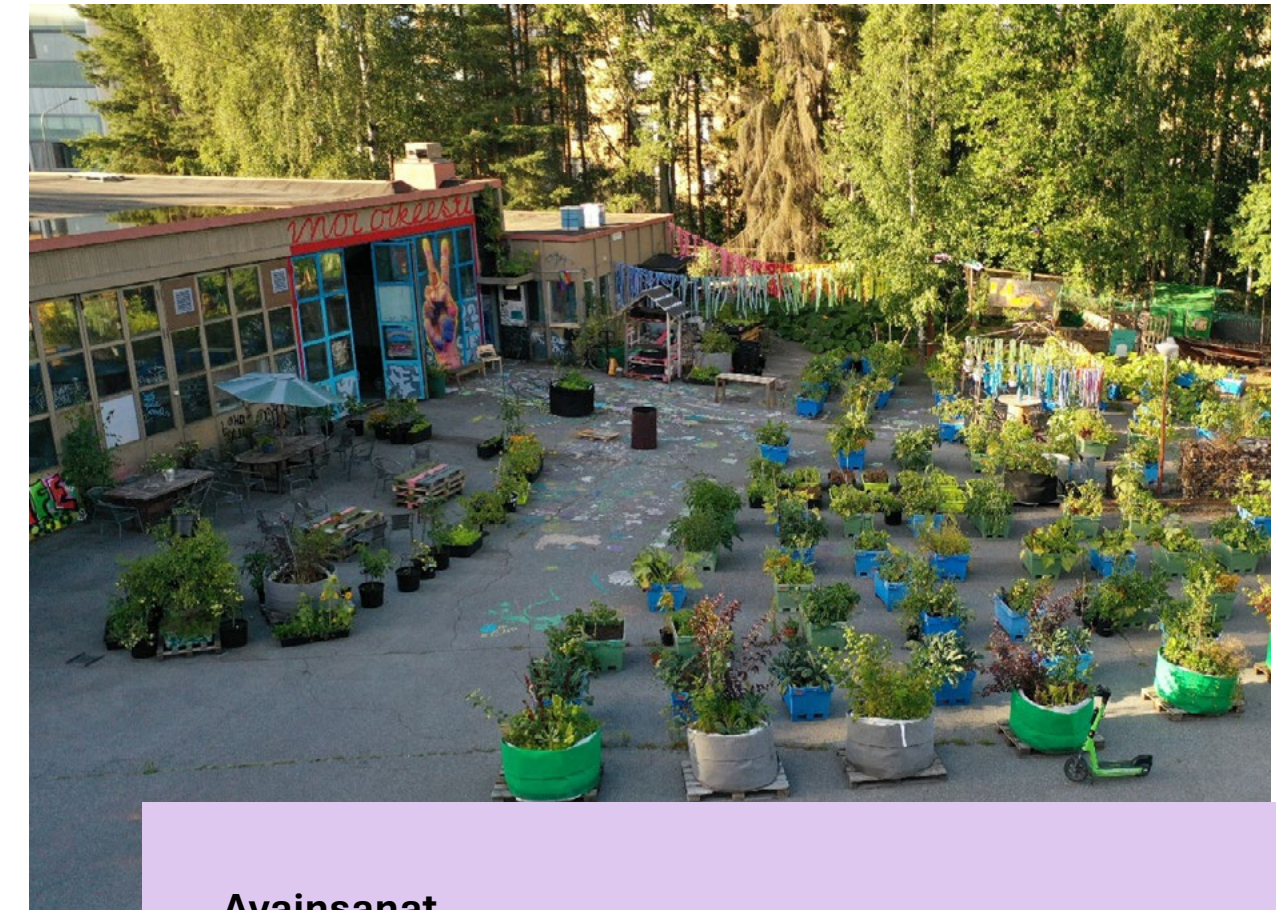
- kunnat voivat tilata Blokgardenilta erilaisia viherratkaisuja, kuten viherkattoja kaupunkitilaan, viheralueita joutomaalle tai yhteisöviljelmiä esimerkiksi kouluille
- ympäristökasvatusta eskarilaisten istutustyöpajoissa
- Kestävän elämän keskus -pilotti yhdessä Tampereen kaupungin kanssa

Yritys

Jatkuva

Avainsanat

yhteisöviljelmät, kaupunkiviljely, viherrakentaminen, yritystoiminta, vihertaide, omavaraisuus, ruuantuotannon muuttaminen

Räätälöityjä viljelmiä

Blokgarden toteuttaa yhteisöpuutarhoja siirrettävillä viljelylaatikoilla ja rakentaa pysyviä ja väliaikaisia kaupunkiviljelyalueita. Toiminta perustuu kiertotalouteen: elävään multa, materiaali-kiertoon, kotimaisiin kasveihin ja siirrettävyyteen. Tavoite on, että ratkaisut ovat pitkäikäisiä, uudelleenkäytettäviä ja helppoja ylläpitää. Yhteisöviljelmiä on toteutettu räätälöitynä kaupungeille, hoivakodeille, taloyhtiöille ja vuokrataloille, päiväkodeille ja kouluille sekä yrityksille.

Onnistumisella monta taustatekijää

Yksi Blokgardenin keskeisistä menestystekijöistä oli oikea-aikainen markkinoille tulo, sillä koronapandemia lisäsi kiinnostusta puutarhanhoitoon. Muita onnistumisen mahdollistajia ovat olleet startup-yhteisön tuki ja se, että suomalaiset kaupungit, kuten Tampere, Turku, Helsinki ja Lahti, alkoivat ostaa palveluita ja tarjota tiloja yhteisöviljelylle.

Yhteisön rakentumisen kannalta olennaista on ollut koordinaatio ja ammattitaitoinen viljelyn tuki. Blokgardenin puutarhuri käy viljelmällä sovittuina päivinä ohjaamassa hoitoa ja lisäämässä kasvi- ja viljelytaitoja.

Yhteisöviljelypäivät vahvistavat yhteisöllisyyttä puutarhan hoidon, työpajojen ja yhteisten aterioiden merkeissä.

Taidetta ja kohtaamisia

Blokgardenin tukikohtana toimii tällä hetkellä Kalevan halli Tampereella. Halli on tyhjiällä oleva tila Kalevan asuinalueella. Siellä yhteistyö Labra540-taiteilijakollektiivin ja Jälleenrakentajat-osuuskunnan kanssa on luonut kokeilevan ja monimuotoisen ilmapiirin, josta on syntynyt uusia ideoita ja käytäntöjä. Yhteisölliset taideprojektit avaavat uusia näkökulmia kestäväan elämäntapaan ja ruuantuotantoon. Visualisoinnin avulla tulevaisuuden mahdollisuudet saavat konkreettisia muotoja. Näin visioista tulee jaettavia, innostavia ja toteutettavia.

Keväällä 2025 Kalevan hallilla avautui Kestävän elämän kulttuurikeskus Tampereen kaupungin sekä We make transition! -hankkeen tukemana pilottina. Pilotin tavoitteena on ollut luoda matalan kynnyksen kohtaamispaikka, jossa eri-ikäiset ja -taustaiset ihmiset voivat oppia kestäväan arjen taidoista, kuten kiertotaloudesta, korjaamisesta ja kaupunkiviljelystä, sekä ehkäistä yksinäisyyttä ja syrjäytymistä. Kesän aikana toiminnan ympärille on syntynyt vakituinen, edelleen kasvava kävijäyhteisö ja toiminnalle pyritään saamaan jatkoa myös tuleville vuosille.

Lisätietoja

[Blokgarden](#)

Tuomas Ilander
tuomas@blokgarden.com

Vihtijärven kyläyhdistys pelasti koulunsa talkoovoimin

Vihtijärven kylä sijaitsee Vihdin kunnan koillisosassa. Kylässä on noin 500 asukasta. Vihtijärvellä on aktiivinen kyläyhdistys, joka vaalii kestävyyttä, avoimuutta ja yhteistyötä.

Vauhdittaa muutosta kohti kestävyyttä

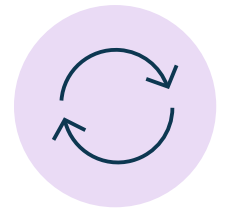
- kunnostamalla kylän vanhan koulurakennuksen kestävästi ja ajatellen koko kylän sopeutumiskykyä kriisitilanteissa (mm. asennettu tuolihiisi, sydäniskuri, sisävessojen lisäksi ulkorakennukseen kuivakäymälät sähkö- ja vesikatkosten varalle)
- rakentamalla kyläyhteisöllisyyttä mm. ylläpitämällä kylätaloa koulurakennuksen yläkerrassa ja mahdollistamalla harrastustoimintaa
- järjestämällä sosiaalista ja ekologista kestävyyttä yhdistäviä kirpputoreja ja sadonkorjuutoreja
- jakamalla osaamista: esimerkiksi kyläyhdistyksen ostama ulkorakennus koulun pihapiirissä saa uudet ikkunat ikkunankorjauskurssilla

Yhteistyö kunnan kanssa

- Vihdin kunta myi neuvottelumenettelyllä koulurakennuksen kyläyhdistyksen omistukseen yhdellä eurolla ja myöhemmin kunta myi samalla menettelyllä myös ulkorakennuksen yhdistykselle
- kunta vuokraa rakennuksen alakertaa kyläyhdistykseltä koulukäyttöön (Vihtijärven koulu)
- kyläyhdistyksen ja kunnan toimiva yhteistyö tukee kunnan toimintaa lisäämällä aktiivisuutta ja elinvoimaa alueella

Yhdistys

Jatkuva

Avainsanat

kyläyhdistys, kylän resilienssi, yhteisöllisyys, kunnostaminen, kylätalo

Kunta vuokraa koulua kyläyhdistykseltä

Vihtijärven kylän koulurakennus todettiin vuonna 2005 huonokuntoiseksi ja kylän koulua uhkasi lakkautus. Kylä ei kuitenkaan halunnut luopua koulusta, vaan käynnistettiin esiselvityshanke, jonka puitteissa etsittiin ratkaisuja ja neuvoteltiin Vihdin kunnan kanssa. Lopulta kunta myi koulurakennuksen kyläyhdistykselle yhdellä eurolla. Hiiskulan kartanon myöntämän lainan, muiden avustusten sekä yhteensä 80 talkoolaisen voimin koulurakennus kunnostettiin perusteellisesti. Koulutoiminta pääsi jatkumaan syksyllä 2009 kunnostetun rakennuksen alakerrassa, jota kunta vuokraa koulukäyttöön kyläyhdistykseltä.

Rakennuksen pelastusprojekti vahvisti Vihtijärvellä vallitsevaa tekemisen meininkiä. Kyläläiset ovat toteuttaneet erilaisia muitakin hankkeita talon hyväksi valtavan peruskorjauksen lisäksi: rakennuksen yläkerta toimii nykyään kylätalona ja rakennuksessa on muun muassa tuolihissi ja sydäniskuri.

Nyt yhdistys on ostanut koulun pihapiiristä myös satavuotiaan ulkorakennuksen, jonka kunta myi 50 sentillä. Tällä hetkellä sitä kunnostetaan. Sinne tulee ainakin varastotilaa, kuivakäymälät sekä lämmittämätön kyläläisten olohuone. Tulevaisuuden ideoihin kuuluu

myös lainaamotoiminta, jolloin kyläläiset voisivat vuokrata tilasta esimerkiksi työkaluja ja varusteita. Seuraavana keväänä aiotaan järjestää vielä ikkunankorjauskurssi, jonka myötä ulkorakennus saa uudet ikkunat.

Vihtijärvellä yhdistyksetkin tekevät tiivistä yhteistyötä

Vihtijärvellä toimii muitakin kolmannen sektorin ylläpitämiä rakennuksia ja yhteisöjä. Koulurakennuksen lisäksi kylältä löytyy esimerkiksi VPK:n omistama Nummitupa, jossa on VPK:n toiminnan lisäksi harrastustiloja, kuntosali ja saunatilat.

Kyläyhdistys vuokraa myös Kylänpään kirpputoria Hiiskulan kartanolta. Kirpputorilla pidetään esimerkiksi kyläkahvilaa ja järjestetään tapahtumia, kuten sadonkorjuutoreja, katuokeittioita, teatteriesityksiä sekä joulun aikaan joulutori.

Kylän yhteishenki näkyy myös siinä, että monet tapahtumat toteutetaan yhdessä. Kyläyhdistys kutsuu säännöllisesti kaikki alueen yhdistykset yhteiseen kokoukseen, jotta toiminta pysyy koordinoituna. Tapahtumiin riittää pienessäkin kylässä osallistujia, kun päällekkäisyyksiä vältetään.

Avointa ja aktiivista viestintää

Vihtijärvellä tiedetään, että toiminnasta on viestittävä aktiivisesti, jotta kyläläisillä on ylipäänsä mahdollisuus osallistua tai talkoilla. Tiedonkulku on tärkeää ja tekee toiminnasta avointa sekä mahdollistaa sen, että kaikki voivat osallistua.

Lisätietoja

vihtijarvi.fi

anu.nilsson@uudenmaankylat.fi

kylakoordinaattori@vihtijarvi.fi

Ekonaapuriverkosto vahvistaa kestävän arjen taitoja ja naapurustohenkeä

Ekonaapuriverkosto on Helsingin kaupungin kokeilu, jonka tavoitteena on lisätä helsinkiläisten ja erityisesti Helsingissä asuvien maahanmuuttaneiden tietoa ja osaamista kestävästä arjen valinnoista. Verkoston toiminta keskittyy suoraan asukkaiden arkeen, jolloin kestävien elämäntapojen soveltamista on helppo ymmärtää ja se on ja mielekäästä.

Vauhdittaa muutosta kohti kestävyyttä

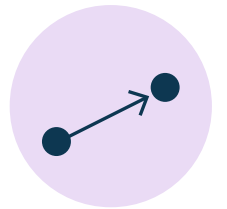
- madaltamalla helsinkiläisten kynnystä tehdä kestäviä arjen valintoja lisäämällä tiedon saavutettavuutta ja tukemalla asukkaiden aktiivisuutta naapurustoissa
- tukemalla kotoutumista ja rakentamalla valmiuksia esimerkiksi työelämään toimintaan sisältyvien vertaisuuden, yhteisövetoisuuden, tiedonjaon ja käytännön oppimisen myötä
- edistämällä vertaisoppimista, kohtaamisia ja naapurustojen yhteisöllisyyttä

Yhteistyö kunnan kanssa

- Helsingin kaupunki kokoaa vapaaehtoisista asukkaista verkostoa, joka toimii naapurustoissa itseohjautuvasti saaden kuitenkin kaupungilta taustatukea
- kaupunki ja kokeilusta kiinnostuneet ovat keskustelleet verkoston kehittämisestä
- kaupunki järjestää taloyhtiöissä tilaisuuksia, joissa on kartoitettu pilottinaapurustojen tarpeita yhdessä asukkaiden kanssa

Kunta

Pitkäaikainen

Avainsanat

osallisuus, naapuruston yhteisöllisyys, kestävä arki, maahanmuuttaneet, monikielisyys

Naapuriverkostosta ekonaapuriverkoston

Ekonaapurimallin idea syntyi keskusteluissa ympäristökasvatuksesta ja kotoutumisen edistämisestä. Helsingin ekonaapuriverkosto on ottanut mallia asumiskummitoiminnasta. Se perustuu asukkaiden osallisuuden edistämiseen ja paikallisten yhteisöjen sitouttamiseen. Asumiskummitoiminta on hieman vastaava, erityisesti maahanmuuttajille suunnattu ja vertaisuuteen perustuva toimintatapa. Asumiskummitoiminnan tavoitteena on tukea asumiseen liittyvissä kysymyksissä ja esimerkiksi ennaltaehkäistä asumiseen liittyviä väärinkäsityksiä. Pidemmällä aikavälillä myös ekonaapuriverkostosta pyritään luomaan konsepti, jota voi toteuttaa naapurustoissa valtakunnallisesti.

Toiminnan käynnistäminen ja yhteistyö asukkaiden kanssa

Verkoston ensimmäisessä tapaamisessa aiheesta kiinnostuneet asukkaat tapasivat ja saivat koulutusta kestäviin arjen valintoihin. Tilaisuudessa keskusteltiin osallistujien tilanteista omassa arjessa ja sovittiin, että ensimmäiseksi järjestetään yhdessä neuvontatilaisuuksia oman talon naapureille.

Osallistujat saivat mukaan materiaalipaketin ja neuvontatilaisuuksien suunnitteluun pyydettiin mukaan isännöitsijöitä, asukastoimikuntien ja vuokranantajien edustajia. Yhteistyön kautta Helsingin kaupunki on saanut vahvistuksen sille, että hankkeen toimille ja hankkeessa tuotetuille materiaaleille on aito tarve kohderyhmän keskuudessa.

Kumppanuutta monikielisten asukkaiden ja järjestöjen suuntaan on vaalittu jalkautumalla esimerkiksi erilaisiin tapahtumiin, kursseille ja keskeisiin kohtaamispaikkoihin. Toimintaa järjestetään monikielisesti.

Laajempaa vaikuttavuutta

Verkoston toiminta edistää Helsingin uuden kaupunkistrategian tavoitteita kestävydestä, viihtyisistä ja yhteisöllisistä naapurustoista ja segregaatien ehkäisystä.

Kokeilu tarttuu rohkeasti haasteeseen edistää kaikkien helsinkiläisten osallisuutta kestävämmän arjen rakentamisessa. Se on ensimmäinen laatuaan kaupunkiympäristön toimialan historiassa ja tärkeä edistysaskel järjestöjen ja asukkaiden kanssa tehtävässä yhteistyössä.

Lisätietoja

Nuura Naboulsi,
Ekonaapuriverkosto-kokeilun
projektiasiantuntija,
Helsingin kaupunki

nuura.naboulsi@hel.fi

Hyvä kasvaa Järvenpäässä -liike rakentaa yhteisöllisyyttä ja kestävää arkea

Hyvä kasvaa Järvenpäässä on viidentoista vuoden ajan toiminut vapaaehtoisuuteen perustuva asukasliike, joka on lisännyt yhteisöllisyyttä ja viihtyisyyttä paikallisessa arjessa. Liikkeen ydin on yhdessä tekemisessä, ja sen taustalla on halu vastata ihmisten tarpeeseen tehdä merkityksellisiä tekoja omassa lähiympäristössään.

Vauhdittaa muutosta kohti kestävyyttä

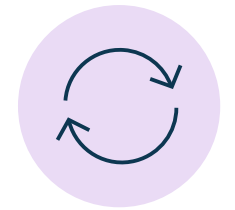
- synnyttämällä yhteisöllisyyttä ja mielekästä tekemistä lähiympäristön kehittämiseksi
- luomalla merkityksellisiä paikkoja ja mahdollisuuksia kaikille taustasta riippumatta
- tukemalla kiertotaloutta ja yhteisvastuuta

Yhteistyö kunnan kanssa

- Järvenpään kaupunki tukee toimintaa tiiviissä kumppanuudessa
- kaupunki on tarjonnut käyttöön Seppälän talon, josta on muodostunut asukasliikkeen keskus
- toimintaa toteutetaan vapaaehtoisvoimin ja kaupunki seuraa kävijämääriä osana palveluverkostoa

Yksittäiset
aktiivit

Jatkuva

Avainsanat

asukasliike, yhteisöllisyys, luovuus, kiertotalous

Toiminnan tukena asukkaat ja paikalliset toimijat

Hyvikset – noin 15 aktiivista vapaaehtoista – toimivat liikkeen sydämenä. Periaatteena on, että kaikkeen ryhdytään, jos löytyy innokas vetäjä ja tekijät. Toiminta on saanut tuekseen myös yritysystäviä, kuten K-Raudan, K-Marketin ja paikallisia kouluja ja päiväkoteja. Toimintaa on aina rakennettu yhteistyön varaan vastavuoroisuuden periaatteella: palvelus palveluksesta.

Yhteistyötä tehdään tiiviisti Järvenpään kaupungin ja paikallisten toimijoiden kanssa. Toiminnan keskus, Seppälän talo, on kaupungin omistama historiallinen rakennus, jota ylläpidetään vapaaehtoisvoimin ja jossa järjestetään juhlia, tapahtumia ja kierrätystoimintaa kaikille asukkaille. Hyvikset huolehtivat talon toiminnasta ja yhteisön elinvoimasta.

Kohtaamispaikka ja paikallista kiertotaloutta

Talon yläkerrassa toimii Puuhaamo, avoin tila käsitoille ja korjaustoiminnalle, kun taas alakerta tarjoaa mahdollisuuden järjestää juhlia ja muita tapahtumia. Vuonna 2024 talossa kävi noin 6 000 ihmistä, ja kävijämäärät raportoidaan

säännöllisesti kaupungille. Seppälän talon liittäminen Järvenpään palveluverkostoon kaupungin päätöksellä on vakiinnuttanut asukasliikkeen aseman osana kaupunkia.

Asukkaiden ohella Seppälän talossa kokoontuu erilaisia yhdistyksiä ja ryhmiä, ja talon yläkerrassa toimii nollabudjetilla ylläpidetty kierrätyspiste. Materiaalien kierto, tavaroiden uusiokäyttö ja kierrätysmateriaalien tarjoaminen päiväkodeille ja kouluille tukevat kiertotaloutta. Erityisen tärkeänä pidetään avoimuutta ja kaikkien osallistumismahdollisuuksia, ja siihen talo tarjoaa matalan kynnyksen yhteisön ja kohtaamispaikan.

Suurimmiksi onnistumisiksi on koettu Seppälän talon pelastaminen ja sen muuttaminen eläväksi, toimivaksi yhteisötilaksi. Samalla on rakennettu luottamusta kaupungin ja asukkaiden välille. Haasteina nähdään ikärakenteen muutokset, jaksaminen ja kaupungin rajalliset resurssit, mutta toiminta jatkuu vahvana ja elinvoimaisena. Toiminnan pohjana on edelleen ajatus siitä, että kestävä muutos syntyy yhteisöstä käsin: yhdessä ideoiden ja tehden.

Lisätietoja

[Hyvä kasvaa Järvenpäässä](#)

info@hyvakasvaajarvenpaassa.fi

Kuvien lähteet

Kansi ja s. 9 Aurajokisäätiö

Johdanto ja s. 21–22 Blok garden

s. 5 Riikka Lamminpää

s. 7, 10 Oona Honkanen

s. 11 Suomen nuorisopurjehtijat

s. 12 Petra Karjalainen

s. 13–14 Salon TaKoPaja

s. 14 Paula Lönnemo

s. 15 Maiju Oikarinen

s. 16 Mynämäen Seudun Pienkiinteistöyhdistys

s. 17–18 Piiru ry

s. 19 Jere Nieminen

s. 20 Lauri Linnavirta

s. 23 Mari Hennola

s. 24 Anu Nilsson

s. 25–26 Nuura Naboulsi

s. 27–28 Hyvä kasvaa Järvenpäässä

Tämä materiaali on tekijänoikeuden suojaama. Oikeudet omistaa We make transition! -hanke. Julkaisija kuitenkin sallii tämän materiaalin lataamisen, kopioimisen, jakamisen ja käytön ei-kaupallisiin, opetuksellisiin ja itseopiskelutarkoituksiin, edellyttäen, että lähde mainitaan.

Interreg
Baltic Sea Region

Co-funded by
the European Union

RESILIENT ECONOMIES AND COMMUNITIES

We make transition!